

...Igora Trocha,

předsedu komise ministra vnitra k definování služeb elektronického trestního a přestupkového řízení

Ministr vnitra a informatiky Ivan Langer zahájil koncem března pilotní projekt CZECH POINT (Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál) na Úřadu městské části Praha 13, který je jedním z prvních míst, kde si mohou občané vyřizovat své úřední záležitosti elektronicky. V první etapě jde o vytvoření husté sítě úřadů, ke kterým se v další fázi připojí zhruba dva tisíce poboček České pošty. Na Czech Pointech bude možno vyřídit jakoukoli věc s jakýmkoli úřadem kdekoli v České republice. Vysvětlení a zodpovězení některých otázek týkajících se elektronické komunikace nám přišel do redakce zodpovědět pan Igor Troch, předseda komise ministra vnitra k definování služeb elektronického trestního a přestupkového řízení.

Pan Langer přišel do funkce ministra vnitra a informatiky s určitou vizí, kterou několikrát představil na svých tiskových konferencích. Vize se týkaly především debyrokratizace a informatizace společnosti. Co to znamená pro policii?

Pan ministr vytvořil komisi, která dostala za úkol zabývat se podrobně možnostmi elektronické komunikace. Ale nejde jen o elektronickou komunikaci vnitřního života policie a ministerstva vnitra, jde o komunikaci s ostatními úřady, organizacemi, ale zejména s veřejností. Požadavek je, abychom vytvářeli podmínky pro to, aby občané byli vtaženi „elektronicky“ i do styku s policií. Naším úkolem je z policie udělat moderní úřad, aby policie nebyla jen represivní složkou, ale sloužila občanům jako soudobá moderní složka státu, aby byli policisté schopni komunikovat s občanem a poskytovali mu elektronické služby tak, jak by tomu mělo být v celé státní správě.

Dobře, to je pochopitelné a logické, ale jak jste došli k tomu, co vlastně občan od policie může požadovat?

Začali jsme provedením různých analýz zaměřených na to, co vlastně občan od policie potřebuje. Na základě průzkumu jsme zjistili, že občan, kterému se něco stane, protože styk občana s policií nastává větši-

nou až v tomto momentě, chce, aby to policie rychle administrativně vyřídila. A teď, čeho se to týká. Například v Praze dojde za rok zhruba ke 100 000 trestných činů. Z toho je řekněme 85 000 tzv. bagatelních, z nichž je asi kolem 60 000 případů, kdy je pachatel neznámý, není zjištěn. To jsou případy, které občany nejvíce sužují. Vykradené nebo ukradené auto, ukradená peněženka, mobil, vykradený sklep, byt apod. Podle průzkumu Institutu pro kriminologii bylo konstatováno, že míra vnímání kriminality je u lidí ovlivněna subjektivní zkušeností. Takže velká témata, o kterých diskutují politici, jako je terorismus, organizovaný zločin atd., v podstatě běžného člověka, i když je o nich informován televizí a hromadnými sdělovacími prostředky, tolik nezajímá, protože se ho to přímo nedotýká tak, jako

né položky. Také mu vadí, že musí přijít s pachatelem do styku, je předvoláván jako svědek k soudu, zkrátka paradoxně je někdy občan spokojenější, když pachatel zjištěn není. O tom musí být postižený vyrozuměn zpravidla do jednoho měsíce, pak se může například obrátit na pojišťovnu, a ta mu škodu nahradí. Postižený chce znát stav věci ale i po dobu šetření, potřebuje například vědět číslo jednací, který útvar jeho případ šetří, aby se na svou věc mohl dotazovat, chce znát, jak to bylo ukončeno, a samozřejmě očekává i určité administrativní kroky policie po skončení šetření, například potvrzení pro pojišťovnu apod. Toto je také jedna z věcí, která policisty neúměrně administrativně zatěžuje.

Policie zatím v tomto směru opravdu nebyla vůči občanům příliš vstřícná.

ELEKTRONICKÁ KOMUNIKACE

třeba vykradené auto. To je ale přirozená vlastnost člověka.

Zjistili jsme, že když se občanovi něco stane, chce, aby policie rychle přijela, co nejdříve případ sepsala, aby třeba ani nemusel chodit nikam na služebnu, kde musí občas i poměrně dlouho čekat. Občan, a zvláště starší člověk, je vystresován už tím, že se mu něco přihodilo, že ho někdo okradl, a nechce být dále stresován čekáním, než policie něco vyřídí. Je sice pravda, že činnost policie vychází ze zákona, ale řekněme si upřímně, není příliš přívětivá a vstřícná pro občana.

Policie České republiky má sice v současnosti 72 informačních systémů, ale bohužel ani jeden neposkytuje služby občanům, všechny jsou pro vnitřní potřeby policie.

Druhá věc, kterou chce občan vědět, je, co se s jeho případem děje dál. A samozřejmě, jestli jsme zjistili pachatele, popřípadě jak byl jeho případ ukončen. Ona je to z pohledu občana trochu potíží. Pokud je pachatel zjištěn, musí se občan domáhat náhrady škody na pachateli, a to jsou často nedobyt-

Nyní se však situace mění, vysvětlíme vám, jak?

Ministerstvo vnitra přišlo s myšlenkou CZECH POINTU, kde si může každý nechat udělat např. výpis z katastru nemovitostí, výpis z obchodního rejstříku a ze živnostenského rejstříku. Do budoucna se počítá i s možností výpisu z trestního rejstříku. Po vyhodnocení prvních třech měsíců pilotního projektu CZECH POINTU bude verze rozšířena na 205 pověřených obcí a následovat bude konečné rozšíření na řádově tisíce přístupových míst, jako jsou obecní úřady, pošty a další subjekty.

Policie chce pracovat stejně. Chce, aby měl občan dost dostupných míst, kde bude moci svůj problém nahlásit pomocí asistovaných elektronických služeb. Abych vám to přiblížil, použiju jeden příklad. Existuje obec, která je od nejbližší policejní služebny vzdálená asi 50 km. A teď si představte, že tam žije babička, které někdo vykradl v noci sklep. Babička zavolá policii, čeká dvě tři hodiny, možná i víc, než policisté přijedou, základní sepišou, ale pak se má špatně pohyblivá paní ještě vypravit takovou dálku na služebnu k sepsání protokolu. Nemluvě o tom, že tam policista musel těch 50 km jet. V rámci našich analýz jsme přišli na zajímavou věc. Zeptali jsme se paní poštmistrové na místní poště, co by tomu

řekla, kdyby jí takovéto případy lidé nahlašovali na poště. Řekla, že by jí to vůbec nedělalo potíže, protože když to babička sepiše na papír a přinese na poštu, stejně to musí být odesláno. Takže jí nevadí, když vyplní věc do elektronického formuláře a odešle na policii, učiní oznámení. V počítači bude mít poštovní úřednice nejružnější typy formulářů na přestupky, které po vyplnění odešle na policii, a ta už s oznámením může pracovat dál. Myšlenku s formuláři v počítači je možné nadále rozvíjet. Proč by si občan, který má doma internet, nemohl takový patřičný formulář vyhledat sám, vyplnit si ho a odeslat, kam je potřeba? Obzvlášť v případech, kdy má oprávnění používat elektronický podpis?

Použijeme opět případ babičky z oně vzdálené vesničky a řekneme si, jak je možné další zdokonalení služeb občanům. Přijede k ní policista vybavený dokonalým počítačem s potřebnými formuláři, ale také např. možností namalovat na místě pláněk vykradeného sklepa, vpisovat do něj, vkládat fotografie apod. Policista může všechno vyřídit naráz, bez průtahů, tak aby babička nemusela vůbec nikam chodit.

Právě tak se podobná služba začíná nabízet občanům obcí, kde není policejní stanice. Hovoříme o tzv. „Mobilním policistovi“, který se v obci vyskytuje v pravidelných

dnech a hodinách, např. v kanceláři místní radnice, a nabízí své služby občanům. I ten bude vybaven elektronikou, potřebnými elektronickými formuláři, tak aby mohl pracovat stejně jako na své „mateřské“ služebně. A samozřejmě je nezbytné, aby policista již nemusel nikam dál už jednou vyplněné údaje ve formuláři přepisovat.

Elektronické formuláře totiž musí samy tzv. „nakrmit“ všechny další informační systémy.

Takovéto elektronické formuláře je možné i posílat k vyřízení na další úřady, např. přestupky na obecní úřady apod.

Zdůrazňuji ovšem, že mluvíme stále

o přestupcích, popřípadě se to týká trestných činů bagatelního, lehčího charakteru, samozřejmě se to netýká případů oloupení, přepadení, vraždy apod., kde policie musí konat okamžitě.

Naším cílem zkrátka je nabídnout občanům co nejvyšší kvalitu, nejrychlejší a nejefektivnější, ale také co nejméně zatěžující služby policie.

Takto posílané formuláře mají charakter dokumentů. Jak jsou chráněny proti zneužití?

Používáme elektronickou komunikaci České pošty, která se jmenuje REP ČP a zaručuje bezpečnou komunikaci a zašifrování souborů, které posíláme. Z praktického hlediska to občané i policisté už znají. Stejným způsobem se např. posílají tzv. trestné body za dopravní přestupky. Přestupky policie takto posílá na pověřené obce do správního řízení. Tohle je podobné. Cestou pošty dojde formulář např. na městský úřad, kde provedou další řízení. Garantujeme ochranu osobních údajů a garantujeme zašifrování tak, aby ke zneužití dokumentu nemohlo dojít.

Zmínil jste se o elektronickém podpisu. Počítá se také s tím, že ho bude využívat ve své práci policie?

Zcela jistě. A nebude to tak dlouho trvat. Každý policista bude mít služební průkaz, který v sobě bude obsahovat elektronický podpis, ale pro vnitřní potřebu. Ti, kteří budou oprávněni komunikovat navenek, převážně vedoucí oddělení, budou mít oprávnění podepisovat všechno, co půjde mimo policii. Ale každý policista bude mít elektronický podpis používaný uvnitř policie. Naším cílem je, aby každý počítač měl čtečku, přes kterou se policista přihlásí k práci na něm. Čtečka přesně ukáže, kdo, kdy a s čím do počítače vstoupil. V současnosti mají elektronický podpis všichni krajsí a okresní ředitelé policie, ale naším cílem je, aby ho měli v co nejkratší době všichni policisté. Pro elektronizaci policie je to velmi důležité. Rovněž tak považujeme za důležité, aby všechny policejní služby měly v rámci projektu P1000 zaveden internet, na kterém bude moci každá policejní služebna elektronicky komunikovat s dalšími úřady a občany.

Těch projektů a vizí v oblasti elektronizace policie je samozřejmě daleko více, například řešení životních situací občana policií na tzv. znalostním portálu policie nebo například elektronická policejní legislativa apod. K těmto projektům se jistě časem vrátíme i na stránkách vašeho časopisu.

Při zahájení prvního projektu CZECH POINT řekl ministr vnitra a informatiky: „Je to malý krok pro českou byrokracii, ale velký krok pro české občany.“ My předpokládáme, že elektronická komunikace bude jistě velký krok i pro Policii České republiky.

**Zaznamenala
Dagmar LINHARTOVÁ**

Foto archiv redakce

